

Lagmotion med förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen

Ärende

Lagmotion med förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen (LM 22/2025 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 30/2025 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande lag:

Lag

om säkerhetsskydd i riksdagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda arbetet i riksdagen och sörja för att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen och i riksdagens ämbetsverk i riksdagens fastigheter.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen tillämpas i riksdagens fastigheter och andra lokaler som riksdagen förfogar över och i dessas omedelbara närhet (*skyddsområde*). Lagen tillämpas också på lokaler som används tillfälligt av riksdagen och i dessas omedelbara närhet, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerhet och ordning vid ett evenemang som ordnas av riksdagen och som kräver särskilt skydd (*tillfälligt skyddsområde*).

Lagen gäller personer som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. På riksdagsledamöter och ministrar som inte är riksdagsledamöter samt på riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet tillämpas dock endast lagens

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Lagens bestämmelser om kontroll av post och andra försändelser tillämpas på alla försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

Lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter och om de befogenheter som den som förordnats till en personskyddsuppgift har när det gäller att skydda säkerheten för den som behöver särskilt skydd tillämpas också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

I fråga om polisens uppgifter och befogenheter gäller vad som särskilt föreskrivs.

3 §

Beslut om tillfälligt skyddsområde

Riksdagens generalsekreterare beslutar om ett tillfälligt skyddsområde och dess gränser på framställning av säkerhetsdirektören. Beslutet fattas för viss tid, högst två veckor åt gången. Polisinsättningen på den ort där det tillfälliga skyddsområdet är beläget ska informeras om beslutet.

Ett tillfälligt skyddsområde ska märkas ut på ett synligt sätt.

4 §

Riksdagens säkerhetspersonal

Till riksdagens säkerhetspersonal hör säkerhetsdirektören, som är direktör för säkerhetsavdelningen, och ett behövligt antal övriga anställda.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som enligt 11 § berättigar till kontroll av försändelser får utövas bara av en sådan tjänsteman vid riksdagen som har lämplig utbildning inom säkerhetsbranschen och som riksdagens generalsekreterare förordnat till *säkerhetsperson*.

Den som förordnats till säkerhetsperson ges ett tjänstemärke som har fastställts av säkerhetsdirektören. Säkerhetspersonen ska bära med sig tjänstemärket när han eller hon utför de uppgifter som avses i denna lag. Säkerhetspersonen ska vid behov presentera sig som en säkerhetsperson med rätt att utöva befogenheter för den som är föremål för en åtgärd och på begäran visa upp sitt tjänstemärke, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden. Säkerhetspersonen ska på begäran underrätta den som är föremål för en åtgärd om grunden för åtgärden, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden.

När en säkerhetsperson utför andra uppgifter än personskyddsuppgifter ska han eller hon vara klädd i tjänstedräkt för säkerhetspersoner eller bära något annat synligt kännetecken som visar säkerhetspersonens ställning.

5 §

Begränsningar

Allmänhetens rätt att följa plenum eller öppenheten i riksdagens arbete får inte med stöd av denna lag begränsas mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till lagens syfte.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

De uppgifter som avses i denna lag ska skötas sakligt, opartiskt, på ett sätt som främjar försonlighet och med iakttagande av likabehandling. Uppgifterna får inte orsaka större skada eller ingripa i någons rättigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att uppgifterna ska kunna utföras. De åtgärder som vidtas när uppgifterna utförs ska vara motiverade i förhållande till hur viktiga och brådskande uppgifterna är och till den sammantagna situationen.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som anges i 15 och 16 § får utövas mot anställda vid riksdagens kansli, riksdagsgrupperna och de av riksdagens ämbetsverk som finns i riksdagens fastigheter endast när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar säkerheten eller ordningen i riksdagen eller när riksdagens generalsekreterare av särskilda skäl på framställning av riksdagens säkerhetsdirektör separat det bestämmer. Säkerhetspersonen ska då utan dröjsmål informera riksdagens säkerhetsdirektör om utövandet av befogenheterna.

6 §

Särskilda villkor för tillträde till skyddsområde

Generalsekreteraren får som villkor för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde ställa att personen har ett tillstånd att komma in på området eller en inbjudan att delta i ett möte eller ett evenemang på området. Som villkor för tillträde får också ställas att personen legitimerar sig eller lämnar ytterkläder och annan medhavd egendom för förvaring i ett utrymme som reserverats för ändamålet.

7 §

Identitetskontroll

Säkerhetspersonerna har rätt att av den som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde få veta hans eller hennes namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid.

8 §

Säkerhetskontroll

De som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och egendom som de har med sig får säkerhetskontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller annan teknisk anordning för att ta reda på om de har med sig föremål eller ämnen (*förbjudna artiklar*)

1) som kan innebära fara för andras säkerhet eller allvarligt störa arbetet och ordningen i riksdagen,

2) som särskilt lämpar sig för att skada egendom, eller

3) som enligt lag eller med stöd av lag inte får innehas.

Medhavd egendom får kontrolleras också på annat sätt än med tekniska anordningar.

Egendom som upptäcks inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får kontrolleras på det sätt som nämns i 1 och 2 mom., om det finns anledning att misstänka att den innehåller förbjudna artiklar.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

9 §

Kroppsvsitation

Om det till följd av säkerhetskontrollen eller annars finns grundad anledning att misstänka att en person bär med sig en förbjuden artikel inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, får personen kroppsvisiteras för att ta reda på vad personen har i sina kläder eller annars bär på sig eller har i medhavda föremål.

Kroppsvsitationen ska utföras manuellt eller med hjälp av en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning.

Kroppsvsitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget. Vid visitationen ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas.

10 §

Kontroll av fordon

Fordon som kör in eller befinner sig på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och lasten i fordonet får kontrolleras med hjälp av en teknisk anordning som lämpar sig för kontroll av fordon eller på något annat lämpligt sätt för att ta reda på om det finns förbjudna artiklar i fordonet eller lasten.

11 §

Kontroll av försändelser

Post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får utan att öppnas genomlysas eller kontrolleras på annat sätt av en säkerhetsperson eller av en tjänsteman vid riksdagen som fått utbildning för uppgiften, för att ta reda på om försändelsen innehåller förbjudna artiklar.

Om det till följd av kontrollen eller annars finns anledning att misstänka att en postförsändelse eller en annan försändelse innehåller förbjudna artiklar, får försändelsen stoppas och i förekommande fall överlätas till polisen. Mottagaren av försändelsen ska utan dröjsmål informeras om en sådan åtgärd och orsaken till den.

12 §

Omhändertagande och förvaring av förbjudna artiklar

Säkerhetspersonerna har rätt att omhänderta förbjudna artiklar enligt 8 § som de har påträffat vid säkerhetskontroll, kroppsvisitation eller i annat sammanhang.

Innehavarna ska återfå omhändertagna förbjudna artiklar då de avlägsnar sig från skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet. Om det enligt lag eller med stöd av lag är förbjudet för personen i fråga att inneha artikeln, ska artikeln dock utan obefogat dröjsmål överlätas till polisen.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

13 §

Vägrande av tillträde och avlägsnande

En person får vägras tillträde till eller uppmanas att avlägsna sig från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde

- 1) om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt,
- 2) om han eller hon vägrar underkasta sig säkerhetskontroll eller kroppsvisitation, eller
- 3) om det på grund av hans eller hennes hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av hans eller hennes tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller störa arbetet och ordningen i riksdagen,
- 4) om han eller hon inte uppfyller de särskilda villkor som med stöd av 6 § ställts som förutsättning för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, eller
- 5) om han eller hon obehörigen vistas inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller i en del av området som är stängd för allmänheten.

En person kan vägras tillträde till eller avlägsnas från skyddsområdet och ett tillfälligt skyddsområde, om han eller hon vägrar lyda en sådan order eller ett sådant förbud som avses i 1 mom. och som en säkerhetsperson gett för att skydda arbetet eller ordningen i riksdagen och om skyddet av arbetet eller ordningen kräver det.

14 §

Gripande

En person får gripas, om åtgärden att vägra denne tillträde till ett skyddsområde eller ett tillfälligt skyddsområde eller att avlägsna honom eller henne därifrån är uppenbart otillräcklig och om gripandet är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot andra människor eller egendom. Bestämmelser om rätt till gripande i personskyddsuppgifter finns i 18 § i denna lag. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

En säkerhetsperson som utövar sin rätt att gripa har rätt att kroppsvisitera den gripne och kontrollera de saker han eller hon medför för att ta reda på om den gripne innehar föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan utsätta sig själv eller andra för fara.

En säkerhetsperson har rätt att frånta den visiterade personen farliga föremål eller ämnen som påträffats vid visitationen eller kontrollen. Föremål och ämnen som fråntagits den visiterade personen ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

15 §

Teknisk övervakning

Inom skyddsområdet och inom ett tillfälligt skyddsområde får övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som fortlöpande förmedlar eller tar upp bild, ljud och passerkontrolldata genomföras för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen samt sörja för säkerheten för dem som befinner sig inom skyddsområdet. Vid övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som tar upp ljud eller bild iakttas vad som i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) föreskrivs om kameraövervakning.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

16 §

Övervakning av särskilda säkerhetsrum

Datorer, telefoner eller andra tekniska anordningar eller delar av sådana (*förbjudna anordningar*) får inte utan tillstånd av säkerhetsdirektören föras in i ett särskilt säkerhetsrum som genom beslut av riksdagens kanslikommission inrättats i skyddsområdet.

Personer som kommer till eller befinner sig i ett särskilt säkerhetsrum samt egendom som de medför får kontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller någon annan teknisk anordning för att ta reda på om de innehar en förbjuden anordning.

En säkerhetsperson som sköter övervakningen av ett särskilt säkerhetsrum har rätt att omhänderta en förbjuden anordning som påträffas vid kontrollen. Anordningen återlämnas till innehavaren när denne lämnar det särskilda säkerhetsrummet.

17 §

Ingripande i obemannade luftfartygs färd

En säkerhetsperson får förhindra användning av ett obemannat luftfartyg som avses i 2 § 21 punkten i luftfartslagen (864/2014) och annars ingripa i dess färd samt omhänderta det, om luftfartyget obehörigen befinner sig i en sådan zon inom skyddsområdet där verksamhet med obemannade luftfartyg är förbjuden eller begränsad med stöd av 11 eller 11 a § i luftfartslagen.

När en säkerhetsperson ingriper i ett obemannat luftfartygs färd eller omhändertar ett obemannat luftfartyg får han eller hon kortvarigt använda radioutrustning eller någon annan teknisk anordning som inte orsakar mer än ringa olägenhet i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas om det är försvarbart med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets verksamhet är och vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en samlad bedömning av situationen. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att utföra uppdraget. Den säkerhetsperson som utövar befogenheterna i fråga måste ha tillräcklig kompetens och utbildning för uppgiften. Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av radioutrustning.

Säkerhetspersoner har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som har samband med användningen av obemannade luftfartyg i syfte att ingripa i ett i 1 mom. avsett obemannat luftfartygs färd eller för att identifiera luftfartyget eller en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter det att uppdraget utförts, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Ett obemannat luftfartyg som har omhändertagits ska överlämnas till polisen utan obefogat dröjsmål.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

18 §

Personskyddsuppgifter

Säkerhetsdirektören får tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Riksdagens säkerhetsdirektör ska underrätta polisen om en personskyddsuppgift.

När en säkerhetsperson sköter en personskyddsuppgift har han eller hon rätt att avlägsna en person från den skyddade personens närhet, om det på grund av personens hoteller eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av personens tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att göra sig skyldig till brott mot den skyddade personens liv, hälsa, frihet eller egendom. Personen kan gripas, om avlägsnande från den skyddade personens närhet sannolikt inte är en tillräcklig åtgärd för att förhindra brott. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

För att avvärja ett angrepp som redan inletts eller är omedelbart överhängande och som riktas mot en skyddad persons liv, kroppsliga integritet, frihet, egendom eller hemfrid har den som förordnats till en personskyddsuppgift rätt att använda maktmedel som utifrån en samlad bedömning kan anses försvarbara med beaktande av den skyddade personens säkerhet och hur farligt motståndet är. Maktmedel får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att avvärja ett angrepp. Om en säkerhetsperson som förordnats till en personskyddsuppgift har använt maktmedel ska han eller hon utan dröjsmål underrätta polisen om detta.

19 §

Maktmedel

En säkerhetsperson får i sin uppgift använda maktmedel som med hänsyn till en persons uppträdande och andra omständigheter kan anses försvarbara, om det behövs för att säkerhetskontrollera eller kroppsvisitera personen, för att frånta personen en förbjuden artikel, för att hindra att personen kommer in på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, för att avlägsna personen från området eller från en skyddad persons närhet, för att gripa personen och för att förhindra att en gripen flyr samt för att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd och för att omhänderta ett obemannat luftfartyg. Försvarbarheten ska bedömas med hänsyn till hur hotfull situationen är och hur farligt motståndet är samt andra omständigheter som inverkar på en samlad bedömning av situationen. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

Maktmedelsredskap som säkerhetspersoner får använda är gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen (1/1998) samt handbojor, högst 70 cm långa batonger, teleskopbatong, tryckluftsdreven projektilavfyrare och elpistol. Säkerhetspersonerna ska bära maktmedelsredskapen så diskret som möjligt. När en säkerhetsperson använder maktmedel får det ske bara med de maktmedelsredskap som han eller hon fått specifik utbildning för.

De maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan dessutom omfatta skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen. Skjutvapen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

En säkerhetsperson har i tjänsteuppdrag dessutom rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen. Säkerhetspersonen handlar också då under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på säkerhetspersonen med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet.

20 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten.

Med användning av skjutvapen avses varning om användning av skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Beslut om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott fattas av riksdagens säkerhetsdirektör eller av en av denne förordnad person i säkerhetspersonalen. Om detta inte är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är, kan den säkerhetsperson som sköter uppgiften besluta om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Polisen ska underrättas om att skjutvapen har använts.

21 §

Handräckning

På begäran från generalsekreteraren har riksdagens kansli rätt att få handräckning av polisen för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen.

22 §

Närmare föreskrifter

Kanslikommissionen får utfärda närmare föreskrifter om hur den verksamhet som avses i denna lag ska ordnas i praktiken, om tekniska detaljer och om den utbildning inom säkerhetsbranschen som krävs för uppgifter enligt denna lag och om tjänstedräkt för säkerhetspersoner.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om säkerhetsskydd i riksdagen (364/2008).

Den som med stöd av den lag som upphävs förordnats till säkerhetskontrollör får utöva de befogenheter som i denna lag föreskrivs för en säkerhetsperson utan ett förordnande enligt 4 §.

Riksdagens skrivelse RSk 39/2025 rd

Helsingfors 17.12.2025

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare